

Direktiivi ülevõtmise tähtajaga arvestamise vajadus

Direktiiv sisaldab endas ülevõtmise tähtaega ning sellega peab liikmesriik ülevõtmise menetluse planeerimisel alati arvestama. Kui üldjuhul isikutele direktiivist vahetult õigusi ega kohustusi ei teki, saab isik nõuda direktiivist tulenevaid õigusi, kui direktiivi ülevõtmise tähtaeg on möödunud ning liikmesriik ei ole direktiivi üle võtnud (vt Euroopa Kohtu otsus [C-148/79](#)). Euroopa Kohus on korduvalt rõhutanud, et liikmesriik, kes ei ole kehtestanud direktiiviga nõutavaid meetmeid ette nähtud tähtaja jooksul, ei või ära kasutada üksikisikute vastu asjaolu, et ta ei ole täitnud talle direktiiviga pandud kohustusi (vt Euroopa Kohtu otsus [C-152/84](#)). Direktiivi tähtaegselt üle võtmata jätmise tagajärjeks on liikmesriigi suhtes rikkumismenetluse algatamine, mida käsitletakse täpsemalt käsiraamatu alajaotust 9.2. Rikkumismenetlus.

Ajavahemik direktiivi eelnõu esitamise, selle vastuvõtmise ja ülevõtmise kohustuse saabumise vahel tuleb maksimaalselt ära kasutada. See võimaldab ametnikul teha vajalikku eeltööd: direktiivi ülevõtmist ette valmistades analüüsida kehtivat õigust ja selle muutmis- või täiendamisvajadusi lähtuvalt direktiivi eesmärgist ning hinnata direktiiviga jäetud kaalutlusruumi kasutamise valikuid ja nende mõjusid. Ülevõtmiseks vajalikke meetmeid ja aega tuleb kindlasti hinnata juba Eesti seisukoha ettevalmistamise etapis, täpsemalt on seda selgitatud käsiraamatu alajaotuses 4.2. Seisukohtade kujundamine. Põhjalik Eesti seisukohtade ettevalmistamine ja aktiivne osalemine ELi otsustusprotsessis (sh küsides nõukogu töörühmas selgitusi või vajadusel ka direktiivi ülevõtmise tähtaja pikendamist) aitavad vähendada ka hilisemaid probleeme direktiivi ülevõtmisel.

Hiljemalt direktiivi vastuvõtmisel on soovitatav koostada direktiivi ülevõtmise ajakava. Ajakava aitab planeerida, millised etapid tuleb eelnõu koostamisel läbida ning kui kaua kulub eri etappides aega. Arvestada tuleb kindlasti järgmiste etappidega: eelnõu koostamine (eelnevalt tuleb hinnata ka VTK koostamise vajadust), kooskõlastamine, avalik konsulteerimine, valitsusele esitamine, Riigikogu menetlus, väljakuulutamine, Riigi Teatajas avaldamine, õigusakti jõustumise aeg (sh õigustatud ootuse põhimõtte järgimine) ja direktiivi ülevõtmise aeg. Direktiivi ülevõtmise ajakava planeerides tuleks ajakavva sisse arvestada ka võimalikud ootamatused, st aega tuleb planeerida varuga.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 23.10.2024